

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับเยาวชน
ตำบลหัวเรือ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี

The Study of Students' Learning Achievement by Using Active Learning Management for Teenagers in Hua Ruea Sub-district, Mueang District, Ubon Ratchathani Province

ณัฐธิดา สุจริตจันทร์ จิดาภา โชคศิริธัญนาคนิ จุตามานี ทิพราช นิตริรัตน์ อุทธชาติ และพัทธนันท์ สุจริตจันทร์
Nattida Sujaritjan, Jidapa Chokhirannakin, Jutamanee Tipparach, Nitirat Utthachatt, and Pattanan Sujaritjan

สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Business English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University

E-mail: jidapa.s@ubru.ac.th

Received: November 18, 2022; Revised January 21, 2023; Accepted: February 6, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการสอนเชิงรุกในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้กับเยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของเยาวชนต่อแผนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การสอนเชิงรุกในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้กับเยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี ตัวอย่างที่ใช้โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายคือ เยาวชนตำบลหัวเรือที่มีอายุระหว่าง 13-17 ปี จำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 5 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน แบบทดสอบระหว่างเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของเยาวชนหลังเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้แผนการเรียนรู้เชิงรุกที่พัฒนาขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามแผนการสอนเชิงรุก พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{x} = 40.81$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{x} = 23.55$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของเยาวชนในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการสอนเชิงรุกในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้กับเยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เยาวชนตำบลหัวเรือ ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare the learning achievement before and after learning by using active learning management plans to develop English communication skills for teenagers in Hua Ruea subdistrict, Mueang District, Ubon Ratchathani Province and 2) to study the satisfaction of the teenagers towards active learning management plans to develop English skills for communication for teenagers at Hua Ruea Sub-district, Mueng District, Ubon Ratchathani Province. The samples were 54 teenagers in Hua Ruea Sub-District, Mueang District, Ubon Ratchathani Province, aged between 13-17 years old. They were randomized by simple random sampling. The research instruments were 5 sets of active learning management plans, an achievement test used before and after learning, and a questionnaire asking for the teenagers' satisfaction after learning by using the active learning management plans developed. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, and dependent sample t-test.

The research findings were as follows.

1. The findings of the comparative analysis of the mean scores of the learning achievement before and after learning by using the active learning management showed that the mean score after learning (\bar{x} = 40.81) was higher than that before learning (\bar{x} = 23.55) with the statistical significance at the level of .05

2. The findings of the analysis of the teenagers' satisfaction towards learning and teaching management by using the active learning management plans to teach English for communication for the teenagers at Hua Ruea Sub-District, Mueang District, Ubon Ratchathani Province showed that the samples were satisfied in the overall at a high level.

Keywords: Active Learning Management, Teenagers at Hua Ruea Sub-District, English Skill for communication

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนกลไกที่สำคัญด้านต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศ เป็นรากฐานและเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและสังคม ที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้เท่าทันกับพัฒนาการทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วของสังคมโลก การศึกษาจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ที่หลากหลาย มุ่งพัฒนาให้คนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ นับว่าเป็นหลักคิดสำคัญที่มีอยู่ในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองที่ดี การพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งถือเป็นการพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital) มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันที่ก้าวเข้าสู่ยุค “สังคมอุดมปัญญา” (ชุมพล สุวิเชียร และคณะ, 2560) การเรียนภาษาต่างประเทศผู้เรียนจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน เพื่อให้สามารถนำทักษะเหล่านี้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ การที่ผู้เรียนจะใช้ภาษาได้ถูกต้องคล่องแคล่วและเหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับทักษะการใช้ภาษา ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาที่ดีผู้เรียนจะต้องมีโอกาสได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาให้มากที่สุดทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับธรรมชาติ และลักษณะ

เฉพาะของภาษา การจัดการเรียนการสอนภาษาจึงควรจัดกิจกรรมให้หลากหลาย ทั้งกิจกรรมการฝึกทักษะทางภาษา และกิจกรรมการฝึกผู้เรียนให้รู้จักวิธีการเรียนภาษาด้วยตนเองควบคู่ไปด้วย นำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่พึ่งตนเองได้ (Learner Independence) และสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) (กรมวิชาการ, 2545) การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในการสื่อความหมายได้จะต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ กิจกรรมในชั้นเรียนต้องช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาเป็นอย่างธรรมชาติและช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ (สมิตรา อังวัณกุล 2535)

หากผู้สอนได้จัดทำสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนจะได้รับประโยชน์จากการจัดทำแผนการสอนในกรณีที่ผู้สอนสามารถใช้แผนการสอนเป็นแบบทดสอบในการดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด เป็นแบบทดสอบในจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบอธิบายรายละเอียดแนวคิดและขั้นตอนการวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้ เป็นเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้และข้อบกพร่องในการจัดการเรียนรู้ และยังใช้เป็นหลักฐานในการปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ (ภุชชดา บุญหมื่น, 2555) เพื่อเป็นการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น วิธีการจัดการเรียนการสอนอีกอย่างหนึ่ง ที่น่าจะนำมาใช้ได้ ก็คือเปลี่ยนวิธีการสอนจากแบบที่เคยใช้เป็นประจำหรือแบบ Passive Learning มาเป็นแบบ Active Learning หรือใช้คำย่อว่า AL เป็นแนวคิดค่อนข้างใหม่ในการปฏิรูประบบการศึกษาแบบเดิมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียนโดยตรง โดยอาศัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป (Bonwell and Eison, 1991) นำวิธีการสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน ดังนั้น AL จึงถือเป็นการจัดการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันสำหรับการพัฒนาชุดกิจกรรมเป็นระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนหลายอย่างมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่ออย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อเร้าความสนใจสื่ออีกอย่างหนึ่ง ใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหาและสื่ออีกอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อก่อให้เกิดการเสาะแสวงหาอันนำไปสู่ความเข้าใจอันลึกซึ้ง และป้องกันการเข้าใจความหมายผิด สื่อการสอนเหล่านี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าสื่อประสมนำมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2525) งานวิจัยทางการศึกษาจำนวนมากยืนยันว่า การเรียนรู้ที่แท้จริงเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเรียนรู้กันอย่างจริงจัง (Actively involved) แม้แต่การเรียนรู้จากการฟังผู้เรียนก็ต้องได้ปฏิบัติการฟังจริง ๆ อย่างตั้งใจจึงจะเกิดการเรียนรู้ได้ อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์งานวิจัยที่ผ่านมาไม่ต่ำกว่าสองทศวรรษให้ข้อเสนอว่า ผู้เรียนต้อง “ทำ” มากกว่าเพียงแค่ฟัง กล่าวคือ ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน อภิปรายหรือแก้ปัญหาที่สำคัญที่สุดต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง ในงานที่ใช้การคิดขั้นสูงในระดับวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมิน (Chickering and Gamson, 1987) จึงได้มีการเสนอว่า กลวิธีที่สนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) คือกระบวนการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้ทำและคิดในสิ่งที่ทำ (Bonwell and Eison, 1991) ซึ่งสอดคล้องกับ (ชุมพล สุวิเชียร และคณะ, 2560) ที่ให้แนวคิดว่า คำถามสำคัญคำถามหนึ่งที่บุคคลในแวดวงการศึกษา มักถามตนเองเสมอ ๆ ว่าในปัจจุบัน คือ “เราสามารถสอนการคิดให้แก่ผู้เรียนได้หรือไม่” การจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นพลเมืองที่ดีของชาติและโลกนั้น ต้องมีแนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

จากการลงพื้นที่เพื่อศึกษาบริบทชุมชนตำบลหัวเรือพบว่า ที่ตั้งของชุมชนตำบลหัวเรือ อยู่ทางทิศเหนือของ อ. เมืองอุบลราชธานี ห่างจากตัวอำเภอเมืองอุบลราชธานี ประมาณ 17 กิโลเมตร ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม รายได้ขึ้นกับการขายผลผลิตด้านการเกษตรขายไม่ได้กำไรเท่าที่ควร หากเกษตรกรสามารถติดต่อค้าขายกับตลาดต่างประเทศได้ ก็จะช่วยเพิ่มรายได้ในการขายผลผลิตให้แก่กับเกษตรกรได้ นอกจากนี้ ทำเลที่ตั้ง

ของ ต.หัวเรือ ยังมีวิวิธทัศน์ที่สวยงาม เหมาะที่จะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้ชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เข้ามาเยี่ยมชมแต่การติดต่อค้าขายกับต่างประเทศและการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้กับชาวต่างชาติยังเป็นปัญหาสำหรับประชากรในท้องถิ่นเพราะไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้ หากเยาวชนใน ต. หัวเรือ ได้รับการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น ในระดับที่สามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติในการติดต่อค้าขาย หรือการนำเที่ยวจะเป็นการช่วยเพิ่มรายได้ให้กับประชากรในพื้นที่แห่งนี้ ประชากรประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจอันเกิดจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อภาคผลิตผลทางการเกษตร เป็นเหตุให้ประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลหัวเรือ และกลุ่มธุรกิจมีความต้องการให้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของเยาวชน เพื่อเพิ่มโอกาสและประสิทธิภาพในการสื่อสารของเยาวชนกับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ ในการสื่อสาร

จากการที่ได้สัมภาษณ์คุณครูสุภาพรณ แสงวงศ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนารีนุกูล 2 ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี พบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ผู้เรียนขาดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมน้อย ผู้เรียนแสดงความเบื่อหน่าย ขาดความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ขาดความสนใจ ไม่ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และไม่ชอบทำแบบฝึกหัด จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหาวิธีการพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้อาษาอังกฤษให้ประสบผลสำเร็จ จากการสะท้อนผลการสอนของผู้ศึกษาค้นคว้าและการสัมภาษณ์ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษถึงสภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียนชุมชนหัวเรือ ต. หัวเรือ อ. เมือง จ. อุบลราชธานี พบคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ผู้เรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมน้อยมาก ผู้เรียนแสดงความเบื่อหน่าย ขาดความกระตือรือร้นต่อกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ขาดความสนใจและไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม

คณะผู้ทำวิจัยได้นำเอาปัญหาที่คุณครูในโรงเรียนนารีนุกูล 2 ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี มาวิเคราะห์เพื่อช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว และได้นำเสนอการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา คณะครูที่โรงเรียนนารีนุกูล 2 เห็นด้วยกับแนวทางในการแก้ปัญหานี้และพร้อมที่จะช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษา ให้ความร่วมมือในการจัดการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกให้กับเยาวชนในตำบลหัวเรือ เพื่อเป็นการพัฒนาให้มีทักษะชีวิตและตอบสนองความต้องการในการพัฒนาภาษาอังกฤษให้กับเยาวชนในตำบลหัวเรือ คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำวิจัยการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับเยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนที่มีสมรรถนะและทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการสอนเชิงรุกในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันให้กับเยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเยาวชนในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนการสอนเชิงรุกในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันให้กับเยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี

บททวนวรรณกรรม

การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active learning)

ความหมายของแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก Sutherland and Bonwell (1996) ให้ความหมายการเรียนรู้เชิงรุกหมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน และมีการควบคุมตัวเองอยู่ในระดับสูง ผู้สอนสามารถจัดการจัดการเรียนการสอน โดยลักษณะของกิจกรรมจะครอบคลุมกระบวนการแก้ปัญหา ซึ่งอาจจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ลักษณะการสอนตรงกันข้ามกับการสอนแบบบรรยาย และประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ

ที่กระตุ้น จูงใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร เกิดความรู้สึกสนุกสนานขณะเรียน เกิดทัศนคติทางบวกในการเรียนเพิ่มขึ้นและเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีกิจกรรมร่วมกันในลักษณะของการร่วมแรงร่วมใจ ได้ทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

บุหงา วัฒนะ (2546) การเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความหมาย โดยการร่วมมือระหว่างนักเรียนด้วยกัน ในการนี้ผู้สอนต้องลดบทบาทในการสอน และการให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง แต่ไปเพิ่มกระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้นอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยการพูด การเขียน หรือการอภิปรายกับเพื่อน ๆ

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก หมายถึง แนวการจัดการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน สร้างองค์ความรู้ จัดระบบการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เกิดกระบวนการคิดในระดับสูง การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้อภิปรายความรู้ และมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน โดยที่การเรียนรู้เชิงรุกให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ มากกว่าเนื้อหาของรายวิชา ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาอย่างถ่องแท้ และเข้าใจในเชิงลึก และทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์จากสิ่งที่เรียน

ลักษณะของกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning

สำหรับลักษณะของกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning นั้น ไชยศ เรืองสุวรรณ (2553) ได้อธิบายถึงลักษณะของกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ไว้ที่น่าสนใจดังนี้ว่า

1. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
3. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันและร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน
5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
6. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน ฟัง คิด
7. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง
8. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศและหลักการสู่การสร้างความคิด

รวบยอด

9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
10. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน

ซึ่งจากลักษณะโดยทั่วไปของกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning นี้ เราสามารถนำกระบวนการนี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ซึ่งเยาวเรศ ภักดีจิตร (2557) ได้นำเสนอถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning มาประยุกต์ใช้ไว้ดังนี้

1. การเรียนรู้ผ่านการทำงาน (Work-based Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดพัฒนาการทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้เนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติจริง ฝึกฝนทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยสถาบันศึกษามักร่วมมือกับแหล่งงานในชุมชน รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์การกำหนดเนื้อหา กิจกรรม และวิธีการประเมิน

2. การเรียนรู้ผ่านโครงงาน (Project-based Learning) การเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญรูปแบบหนึ่งเป็นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ในลักษณะของการศึกษา สำรวจ ค้นคว้า

ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้น โดยครูเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ให้ความรู้ (Teacher) เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) หรือผู้ให้คำแนะนำ (Guide) ทำหน้าที่ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม กระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษา เพื่อให้โครงการสำเร็จลุล่วง ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยโครงงาน สิ่ง que ผู้เรียนได้รับจากการเรียนรู้ด้วย PBL จึงมีใช้ตัวความรู้ (Knowledge) หรือวิธีการหาความรู้ (Searching) แต่เป็นทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and innovation skills) ทักษะชีวิตและประกอบอาชีพ (Life and career skills) ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารและเทคโนโลยี (Information media and technology skills) การออกแบบโครงงานที่ดีจะกระตุ้นให้เกิด การค้นคว้าอย่างกระตือรือร้นและผู้เรียนจะได้ฝึกการใช้ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และแก้ปัญหา (Critical thinking & problem solving) ทักษะการสื่อสาร (Communicating) และทักษะการสร้างร่วมมือ (Collaboration) ประโยชน์ ที่ได้สำหรับครูที่นอกจากจะเป็นการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาชีพแล้ว ยังช่วยให้เกิดการทํางานแบบร่วมมือกับเพื่อนครูด้วยกัน รวมทั้งโอกาสที่จะได้สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนด้วย

3. การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (Activity-based Learning) ในการยึดหลักการให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง “Child Centered” การเรียนโดยการปฏิบัติจริง Learning by Doing และปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และแก้ปัญหาได้ Doing by Learning จึงถูกนำมาใช้อย่างจริงจังในการปฏิรูปการศึกษาของไทย การเรียนรู้ชนิดนี้เองที่มีผู้ตั้งฉายาว่า “สอนแต่น้อย ให้เรียนมาก ๆ Teach less..Learn More” การเรียนแบบ Learning by Doing นั้นใช้ “กิจกรรม Activity” เป็นหลักในการเรียนการสอน โดยการ “ปฏิบัติจริง Doing” ในเนื้อหาทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทุกคนในกลุ่มเป็นผู้ปฏิบัติ คุณครูเป็นพี่เลี้ยงและทรนเนอร์ แต่กิจกรรมที่นำมาใช้นี้ต้องมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้เนื้อหานั้น ๆ มีจุดมุ่งหมาย สนุก และน่าสนใจ ไม่ซ้ำซากจนก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ดังนั้น คุณครูจึงเป็น “นักออกแบบกิจกรรม Activity Designer” มีอาชีพที่สามารถ “มองเห็นภาพกิจกรรม” ได้ทันที

4. การเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา (Problem-based Learning) เป็นรูปแบบการเรียนอีกรูปแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีมของผู้เรียน โดยผู้สอนมีส่วนร่วมแต่ก็ทำทํายผู้สอนมากที่สุด กระบวนการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จะจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ขนาดประมาณ 8 – 10 คน โดยมีครูหรือผู้สอนประจำกลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ (Facilitator)

5. การเรียนรู้ผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือวิจัย (Research-based Learning) การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยถือได้ว่าเป็นหัวใจของบัณฑิตศึกษา เพราะเป็นการเรียนที่เน้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนโดยตรง เป็นการพัฒนากระบวนการแสวงหาความรู้ และการทดสอบความสามารถทางการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ เยาวชนตำบลหัวเรือที่มีอายุระหว่าง 13-17 ปี

ตัวอย่าง ได้แก่ เยาวชนตำบลหัวเรือที่มีอายุระหว่าง 13-17 ปี จำนวน 54 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการสอน เอกสารประกอบการเรียนรู้เชิงรุก แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบทดสอบระหว่างเรียนออนไลน์โดยใช้โปรแกรม Kahoot และ Plickers ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แผนการสอนได้จัดทำขึ้นจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs analysis) ที่ได้ทำการสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อการสื่อสารกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมือง จ. อุบลราชธานี จำนวน 22 คน ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในแต่ละทักษะมีรายละเอียด ดังนี้

เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นตามสภาพที่เป็นจริงและความคิดเห็นตามสภาพที่คาดหวัง กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าคะแนนตามวิธีของเบสต์ (Best, 1981) มี 5 ระดับ ให้คะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 โดย 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด และ 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด ตามลำดับ

การประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของเยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี ได้กำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริง (What is) และสภาพที่ควรจะเป็น (What should be) แล้วนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยเรียงดัชนีจากมากไปหาน้อย โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

$$(PNI_{modified}) = (I-D)/D$$

โดย $PNI_{modified}$ หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ได้รับการปรับปรุง โดยนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

I (Importance) หมายถึง ระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิด

D (Degree of Success) หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

ผลการประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมือง จ. อุบลราชธานี ได้แสดงไว้ในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังของเยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นด้วยดัชนี $PNI_{modified}$ โดยภาพรวม

ข้อรายการ	สภาพปัจจุบัน (D)		สภาพที่คาดหวัง (I)		$PNI_{modified}$ (I-D)/D	ลำดับความต้องการจำเป็น
	M	S	M	S		
1. ทักษะการฟัง	3.01	.89	4.69	.50	0.56*	1
2. ทักษะการพูด	2.99	.99	4.09	.91	0.37*	4
3. ทักษะการอ่าน	2.95	.88	4.55	.76	0.54*	2
4. ทักษะการเขียน	2.79	.99	4.17	.93	0.49*	3
เฉลี่ยโดยภาพรวม	2.95	.94	4.38	.78	0.48*	

หมายเหตุ * $PNI_{modified} > 0.35$ หมายถึง มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วน จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข

เมื่อพิจารณาและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเพื่อแสดงถึงความสำคัญของสภาพปัญหาที่มีอยู่จริงด้วยดัชนี $PNI_{modified}$ ที่ได้จากการสำรวจ พบว่า โดยภาพรวมมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.48 ซึ่งมากกว่าค่าที่กำหนด (0.35) ถือว่ามีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่เยาวชนจะต้องได้รับการพัฒนาทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ดัชนี $PNI_{modified}$ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.37-0.56 โดยความต้องการจำเป็นลำดับแรก ได้แก่ ทักษะการฟัง (0.56) ทักษะการอ่าน (0.54) ทักษะการเขียน (0.49) และทักษะการพูด (0.37) ตามลำดับ และทุกทักษะถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วน

ผลที่ได้จากการสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน เป็นพื้นฐานในการจัดทำแผนการสอนจำนวน 5 แผน ในหัวข้อ Unit 1 Telephoning, Unit 2 Apologizing, Unit 3 The weather, Unit 4 At the Restaurant, Unit 5 Health problems และผู้วิจัยได้นำการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาเป็นพื้นฐานในการออกแบบแผนการสอนโดยเน้นกิจกรรมออนไลน์เพื่อเป็นการกระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน โดยมีการจำกัดเวลาในการทำกิจกรรม และมีการเฉลยผลของการทำกิจกรรมรวดเร็วหลังจากที่กิจกรรมได้สิ้นสุดลง ซึ่งแผนการสอนนี้ได้ผ่านการวัดค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ หรือค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า มีค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2. เอกสารประกอบการเรียนรู้เชิงรุกที่ประกอบด้วยเนื้อหาจากหนังสือ การสนทนาภาษาอังกฤษ เขียนโดย ประเพศ ไกรจันทร์ และธัญนันท์ ทองคำ (2537) โดยการคัดเลือกเนื้อหาในจำนวน 5 บท ในหนังสือเล่มนี้ และนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับเยาวชนตำบลหัวเรือเพื่อใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เนื้อหาทั้ง 5 บท ประกอบด้วย Unit 1 Telephoning, Unit 2 Apologizing, Unit 3 The weather, Unit 4 At the Restaurant, Unit 5 Health problems

3. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกัน มีจำนวนทั้งหมด 50 ข้อ

4. แบบทดสอบระหว่างเรียนออนไลน์โดยใช้โปรแกรม Kahoot มีจำนวนทั้งหมด 50 ข้อ และ Plickles มีจำนวนทั้งหมด 25 ข้อ

5. แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีจำนวนทั้งหมด 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนในการทำวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบและดำเนินการสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันของเยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี

2. นำผลการที่ได้ในข้อ 1 มาประกอบเป็นข้อมูลในการออกแบบเนื้อหา ศัพท์ และสำนวนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 บท ได้แก่ บทสนทนาในการใช้โทรศัพท์ บทสนทนาเกี่ยวกับกรกล่าวขอโทษ บทสนทนาเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ บทสนทนาเกี่ยวกับอาการเจ็บป่วยและปัญหาทางสุขภาพ และบทสนทนาที่ใช้ในร้านอาหาร เนื้อหาทั้ง 5 บท จะนำมาจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน (ประเพศ ไกรจันทร์ และธัญนันท์ ทองคำ, 2537)

3. นำข้อมูลที่ได้ในข้อ 1 และ 2 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแผนการสอนและออกแบบกิจกรรมตามเนื้อหาที่ได้รับการออกแบบในข้อ 2

4. ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อออกแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามไปหาค่าการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวิธีการของไรวีนลลีและแฮมเบลตัน (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2536)

5. นำแบบสอบถามที่ได้ตามมาตรฐานในข้อ 1 ให้เยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี ที่เป็นตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

6. นำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำแบบทดสอบการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันและทางธุรกิจในท้องถิ่น ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี

7. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บนพื้นฐานการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

8. ให้เยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี ทำแบบทดสอบก่อนเรียน

9. นำแบบทดสอบเชิงรุกที่จัดทำขึ้นในข้อ 3 มาพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันและทางธุรกิจให้กับเยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี จำนวน 30 ชม. โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้บนพื้นฐานการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และในระหว่างการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเสร็จสิ้นในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ให้เยาวชนทำแบบทดสอบระหว่างเรียนและเก็บผลของการทำแบบทดสอบเป็นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

10. เมื่อเสร็จสิ้นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันและทางธุรกิจให้กับเยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี ให้เยาวชนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน
11. นำผลของการทดสอบก่อน ระหว่าง และหลังเรียนมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบที่ได้จัดทำขึ้นและอภิปรายผล
12. สรุปผลการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
13. ทำรายงานการวิจัยและเผยแพร่ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ตามแผนการสอนเชิงรุก แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นโดยผู้ทำวิจัยและแบบทดสอบนี้ได้ผ่านการวัดค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ หรือค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 พบว่า มีค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และแบบทดสอบนี้ยังได้ผ่านการหาค่าความยากง่าย (p) ค่าความเชื่อมั่น พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.94 ค่าความยากง่าย (p) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20-0.65 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.35-0.80

การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามแผนการสอนที่ 1 Telephoning (การพูดโทรศัพท์) แผนการสอนที่ 2 Apologizing แผนการสอนที่ 3 The Weather (สภาพอากาศ) แผนการสอนที่ 4 At the Restaurant (ที่ร้านอาหาร) และแผนการสอนที่ 5 Health Problems (ปัญหาสุขภาพ) ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสนทนาภาษาอังกฤษตามแผนการสอนเชิงรุกก่อนเรียนและหลังเรียนของตัวอย่าง

คะแนนทดสอบ	n	\bar{x}	S	t	df	sig
ก่อนเรียน	54	23.55	12.31	29.01	53	0.00**
หลังเรียน	54	40.81	3.79			

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนก่อนเรียนของตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.55 ส่วนคะแนนหลังเรียนจากการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 40.81 เมื่อนำคะแนนมาเปรียบเทียบ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่ระดับนัยสำคัญ .05

2. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนตามแผนการสอนเชิงรุกที่ได้พัฒนาขึ้น

การวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อโครงการและการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ดังนี้

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนตามแผนการสอนเชิงรุก ได้ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ IOC พบว่า แบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2.1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 54 คน ประกอบด้วยข้อมูล เพศ ชั้นปี ห้องและอายุ ได้วิเคราะห์ตามรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 32 คน (59.25%) และเพศชาย จำนวน 22 คน (40.75%) เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง ม.3/1 จำนวน 26 คน (48.15%) และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ห้อง ม.3/2 จำนวน 28 คน (51.85%) มีอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 29 คน (72.5%) และอายุระหว่าง 15-17 ปี จำนวน 11 คน (27.5%)

2.2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน

สัญลักษณ์และเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

n คือ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

\bar{x} คือ ค่าเฉลี่ย

S คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การแปลความหมายของคะแนน พิจารณาจากค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนโดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

เกณฑ์การพิจารณาระดับความพึงพอใจ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ กระบวนการขั้นตอนการสอนและการจัดกิจกรรม ผู้สอน คุณภาพของการจัดกิจกรรมเชิงรุก ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อภาพรวมของกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก และภาพรวม ดังนี้

2.2.1 การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อกระบวนการ ขั้นตอนการสอนและการจัดกิจกรรม

กระบวนการ ขั้นตอนการสอน และการจัดกิจกรรม ประกอบด้วยรายละเอียดทั้งหมด 4 รายการ คือ ชี้แจงกิจกรรมก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม ความเหมาะสมของระยะเวลา (จำนวนชั่วโมง/จำนวนวัน) ที่ใช้สอนในแต่ละกิจกรรมและการจัดลำดับขั้นตอนของเนื้อหาที่ใช้สอนและการจัดกิจกรรม ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อกระบวนการ ขั้นตอนการสอนและการจัดกิจกรรม

ลำดับ	รายละเอียด	n = 54		
		\bar{x}	S	แปลผล
1	ชี้แจงกิจกรรมก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน	4.19	.87	มาก
2	ความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม	4.12	.99	มาก
3	ความเหมาะสมของระยะเวลา (จำนวนชั่วโมง/จำนวนวัน) ที่ใช้สอนในแต่ละกิจกรรม	4.11	.96	มาก
4	การจัดลำดับขั้นตอนของเนื้อหาที่ใช้สอนและการจัดกิจกรรม	4.17	.91	มาก
	รวม	4.15	.93	มาก

ตารางที่ 3 พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อกระบวนการ ขั้นตอนการสอนและการจัดกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.15$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ชี้แจงกิจกรรมก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.19$) ความพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาการจัดลำดับขั้นตอนของเนื้อหาที่ใช้สอนและการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.17$) ในระดับความพอใจมาก ความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม ($\bar{x} = 4.12$) ในระดับความพอใจ และความเหมาะสมของระยะเวลา (จำนวนชั่วโมง/จำนวนวัน) ที่ใช้สอนในแต่ละกิจกรรม ($\bar{x} = 4.11$) ในระดับความพอใจมาก

2.2.2 การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อผู้สอน

ผู้สอน ประกอบด้วยรายละเอียดทั้งหมด 3 รายการ คือ ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอนและการจัดกิจกรรมในการสอน ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และการใช้สื่อประกอบการสอน และการตอบข้อซักถามโดยรวม (เนื้อหาและการจัดกิจกรรม) ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อผู้สอน

ลำดับ	รายละเอียด	n = 54		
		\bar{x}	S	แปรผล
1	ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอนและการจัดกิจกรรมในการสอน	4.06	.86	มาก
2	ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และการใช้สื่อประกอบการสอน	4.15	.94	มาก
3	การตอบข้อซักถามโดยรวม (เนื้อหาและการจัดกิจกรรม)	4.09	.92	มาก
	รวม	4.10	.91	มาก

ตารางที่ 4 พบว่า ในภาพรวมตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผู้สอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และการใช้สื่อประกอบการสอนมีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.15$) ในระดับมาก รองลงมาเป็นการตอบข้อซักถามโดยรวม (เนื้อหาและการจัดกิจกรรม) ($\bar{x} = 4.09$) ความพึงพอใจในระดับมาก และลำดับสุดท้าย คือ ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาที่สอนและการจัดกิจกรรมในการสอน ($\bar{x} = 4.06$) ความพึงพอใจในระดับมาก

2.2.3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในต่อคุณภาพของการจัดกิจกรรมเชิงรุก

คุณภาพของการจัดกิจกรรมเชิงรุก ประกอบด้วยรายละเอียดทั้งหมด 7 รายการ ได้แก่ 1) ผู้เรียนประเมินความรู้ความสามารถของตนก่อนเรียน 2) แผนกิจกรรมมีการกำหนดเงื่อนไขภาษาที่เรียนรู้ชัดเจน กิจกรรมมีความหลากหลายซึ่งช่วยส่งเสริมความเข้าใจเนื้อหา 3) เนื้อหาและกิจกรรมมีความเหมาะสมกับผู้เรียน (ไม่ยากหรือง่ายเกินไป) 4) มีการประเมินผลการพัฒนาด้านภาษาของผู้เรียนสม่ำเสมอ 5) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน 6) ออกแบบและทำกิจกรรมร่วมกับผู้สอน และ 7) ประโยชน์ที่ผู้เรียนได้ประโยชน์จากกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุก โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นดังกล่าว ได้แสดงไว้ในตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อคุณภาพของการจัดกิจกรรมเชิงรุก

ลำดับ	รายละเอียด	n = 54		
		\bar{x}	S	แปรผล
1	ผู้เรียนประเมินความรู้ความสามารถของตนก่อนเรียน	4.04	.97	มาก
2	แผนกิจกรรมมีการกำหนดเงื่อนไขภาษาที่เรียนรู้ชัดเจน	4.17	.93	มาก

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อคุณภาพของการจัดกิจกรรมเชิงรุก (ต่อ)

ลำดับ	รายละเอียด	n = 54		
		\bar{x}	S	แปรผล
3	กิจกรรมมีความหลากหลายซึ่งช่วยส่งเสริมความเข้าใจเนื้อหา	4.09	.85	มาก
4	เนื้อหาและกิจกรรมมีความเหมาะสมกับผู้เรียน (ไม่ยากหรือง่ายเกินไป)	4.20	.90	มาก
5	มีการประเมินผลการพัฒนาด้านภาษาของผู้เรียนสม่ำเสมอ	4.39	.76	มาก
6	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ออกแบบ และทำกิจกรรม	4.52	.67	มากที่สุด
7	ประโยชน์ที่ผู้เรียนได้ประโยชน์จากกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุก	4.41	.71	มาก
	รวม	4.26	.83	มาก

ตารางที่ 5 พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของการจัดกิจกรรมเชิงรุกในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ออกแบบ และทำกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.52$) ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด รองลงมา ประโยชน์ที่ผู้เรียนได้ประโยชน์จากกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุก ($\bar{x} = 4.41$) ความพึงพอใจในระดับมาก มีการประเมินผลการพัฒนาด้านภาษาของผู้เรียนสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 4.39$) ความพึงพอใจในระดับมาก เนื้อหาและกิจกรรมมีความเหมาะสมกับผู้เรียน (ไม่ยากหรือง่ายเกินไป) ($\bar{x} = 4.20$) ความพึงพอใจในระดับมาก แผนกิจกรรมมีการกำหนดเงื่อนไขภาษาที่เรารู้ตัวอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.17$) ความพึงพอใจในระดับมาก กิจกรรมมีความหลากหลายซึ่งช่วยส่งเสริมความเข้าใจเนื้อหา ($\bar{x} = 4.09$) ความพึงพอใจในระดับมาก และผู้เรียนประเมินความรู้ความสามารถของตนก่อนเรียน ($\bar{x} = 4.04$) ความพึงพอใจในระดับมาก

2.2.4 การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อภาพรวมของกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก

ผลของการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อภาพรวมของกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$) ภาพรวมมีทั้งหมด 4 ด้าน คือ กระบวนการ ขั้นตอนการสอนและการจัดกิจกรรม ผู้สอน คุณภาพของการจัดกิจกรรมเชิงรุก ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อภาพรวมของกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ในภาพรวม

ลำดับ	รายละเอียด	n = 54		
		\bar{x}	S	แปรผล
1	กระบวนการ ขั้นตอนการสอนและการจัดกิจกรรม	4.15	.93	มาก
2	ผู้สอน	4.10	.91	มาก
3	คุณภาพของการจัดกิจกรรมเชิงรุก	4.26	.83	มาก
4	ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อภาพรวมของกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก	4.26	.85	มาก
	รวม	4.19	.88	มาก

ตารางที่ 6 พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจในภาพรวมในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า คุณภาพของการจัดกิจกรรมเชิงรุก ($\bar{x} = 4.26$) และความพึงพอใจของผู้เรียนต่อภาพรวมของกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ($\bar{x} = 4.26$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่เหมือนกันและมีระดับความพึงพอใจมากเช่นเดียวกัน รองลงมา เป็นกระบวนการ ขั้นตอนการสอนและการจัดกิจกรรม ($\bar{x} = 4.15$) ในระดับความพึงพอใจมาก และผู้สอน ($\bar{x} = 4.10$) ในระดับความพึงพอใจมาก ตามลำดับ

กล่าวโดยสรุป ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก พบว่า ตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับเยาวชน ตำบลหัวเรือ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเยาวชนหลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับเยาวชน ต. หัวเรือ อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี พบว่า เยาวชนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 40.81 ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการช่วยเหลือเพื่อนร่วมห้องในการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนและระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง มีการนำเอาเทคโนโลยีโปรแกรม Kahoot และ Plickers มาใช้ในการทดสอบเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบผลของการเรียนแบบทันที ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียนและใช้กับ โปรแกรม Kahoot และ Plickers สิ่งเหล่านี้ทำให้เยาวชนได้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ทำให้เยาวชนสามารถจับทบทวนทบทวนที่ได้เรียนมาและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงดังที่ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2553) ได้กล่าวถึงลักษณะการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ไว้ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มี การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันและร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิดโดยทักษะการคิดขั้นสูง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศและหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอด ส่วนผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน ซึ่งลักษณะนี้จะมีความคล้ายคลึงกับแนวคิดของ Shilberman (1996) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกต้องมีการปฏิสัมพันธ์ ผู้เรียนมีการพูดคุยกับเพื่อนร่วมชั้นและยังเป็นการสร้างการร่วมมือกันและการมีปฏิสัมพันธ์อาศัยซึ่งกันและกัน มีการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ของผู้เรียน และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้ ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากงบประมาณวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ทางคณะผู้ดำเนินการวิจัยจึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- วิชาการ, กรม. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., 2545.
- กฤษดา บุญหมื่น. **ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้**. (ออนไลน์) 2555 (อ้างอิงเมื่อ 2 ตุลาคม 2563). จาก <https://xn--12c2c0ada3bv5b3ao7h2d.blogspot.com/2012/07/blog-post.html>
- ชุมพล สุวิเชียร และคณะ. **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้รูปแบบ SANO Model สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองโสนพิทยาคม**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. **Active Learning**. เชียงใหม่: คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553.
- บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2545.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. **สถิติวิจัย 1**. กรุงเทพฯ: พิสิษฐ์เซ็นเตอร์การพิมพ์, 2536.
- บุหงา วัฒนะ. "Active learning," **วิชาการ**. 10, 9 (2546.): 30-34.
- ประเทศ ไกรจันทร์ และธัญนันท์ ทองคำ. **การสนทนาภาษาอังกฤษ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สายส่งศึกษา, 2537.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. **พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2525.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. **วิธีสอนภาษาอังกฤษ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535
- Bonwell, C.C. **Active Learning: Creating Excitement in the Classroom**. (Online) 2003. Available www.active-learning-site.com, 2003.
- Bonwell, C.C and J. A. Eison. **Active Learning: Creative Excitement in the Classroom**. Washington, D.C. : ASHE-ERIC Higher Education Reports, 1991.
- Chickering, Arthur W. and Zelda F. Gamson. "Seven principles for good Practice," **AAHE Bulletin**. 39: 3-7 March 1987): 3-7.
- Silberman, M. **Active Learning**. Boston: Allyn & Bacon, 1996
- Sutherland, T.E. and C.C. Bonwell. **Using Active Learning in College Classes: A Range of Options for Faculty**. San Francisco: Jossey-Bass, 1996.